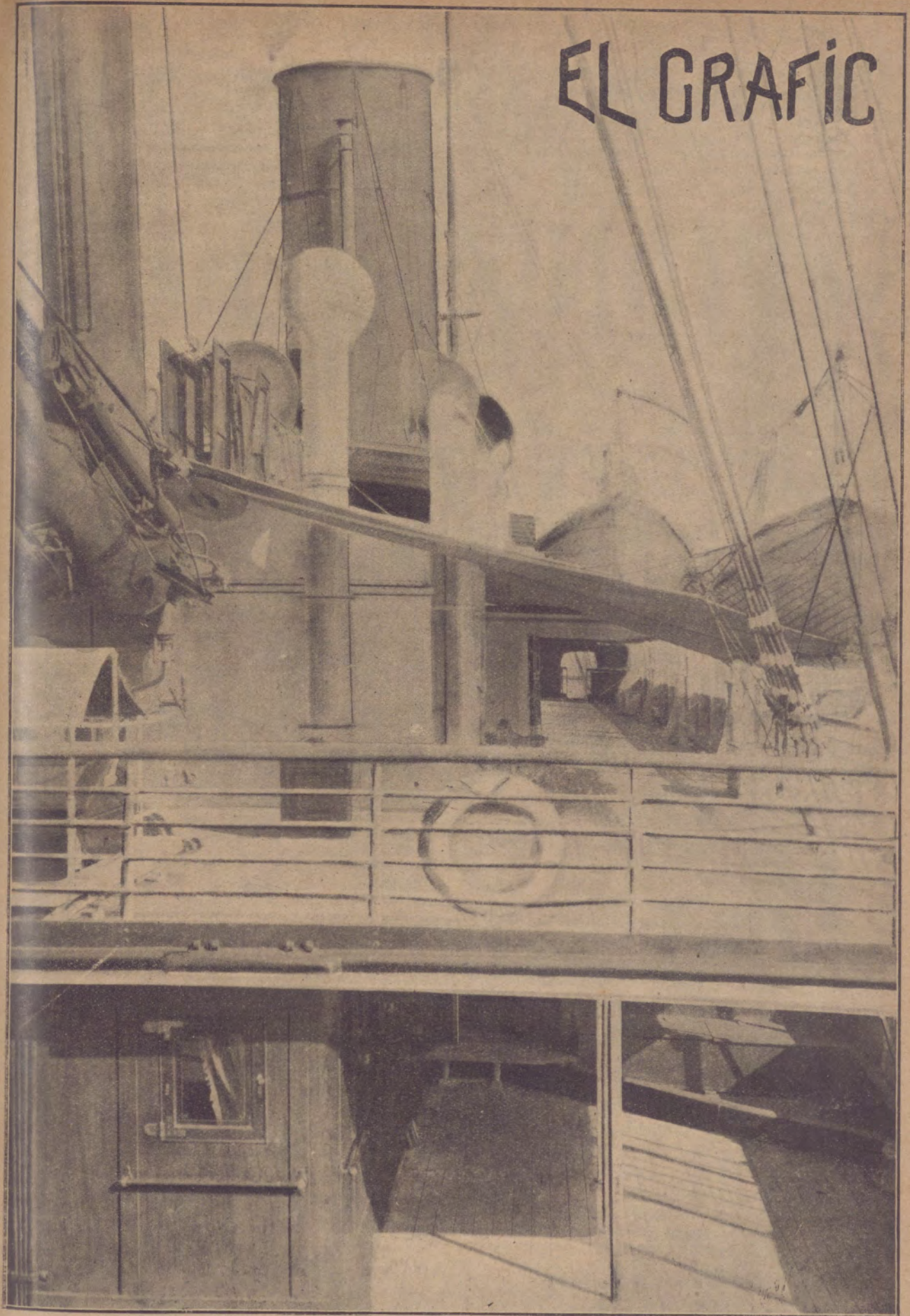


EL GRAFIC



Una nova via comercial. La coberta del «SACHSEN»

Clixé «Grafic», per Vidal



PIANOS



ERARD

 **els millors**

del mon



DOTESIO   1. y 3, Portal de l'Angel





RUE DE LA PAIX

Es el carrer de *Paquin* y dels jo-
yers.

Es el carrer de les grans corte-
sanes.

Es el carrer dels snobs y dels
millionaris nordamericans.

Es el carrer de les *Fluffi-Ruffles*.

Es el carrer de l'Inglada (Yda).

Es el carrer de la ruína.

Cal qu'un objecte cualsevulga
sigui exposat en algún ric apar-
ador d'una tenda d'aquet carrer, per
augmentar tres vegades de valor.

Domenicus Galonus va fer un nú-
mero especial de l'*Assiette au beurre*
dedicat a la rue de la Paix. Resul-
tava una sátira sagnanta contra les
banalitats de lo supèrfluu y els ca-
pritxos del capital. No hi faltava
una làmina, figurant un vell y un
nen extassats davant un mostrador
de brillants, badallant de gana.
Això ja es vell. Es el romanticisme
de l'acracia, tant hort y poc pràc-
tic—avuy día—com el romanticis-
me poètic.....

A la rue de la Paix, hi varem sa-
ludar un día a Carolina Otero. Un
altre día contemplarem els abrics
de pells—quelcom pelats—de la
belle monnè de la Cleo de Merode.
En Pierpont Morgan archi-millo-
nari americà hi passeja el nas her-
pètic, furejant pels aparadors y

protestant dintre les tendes de la
baratura de les mercaderies.

Un día varem admirar el vell
Clemenceau, que ab el barret de-
cantat cap a l'orella, reia ab els
seus ullets, atravesant aquella
multitud de jueus, de nacionalistes,
de millionaris radicals-socialistes.

La rue de la Paix es un estat de
guerra permanent pera les butxa-
ques dels marits y pels vells pro-
veedors.

PINPIN NICOLSON.

Rambla avall

El darrer mosqueter.

Si les Rambles constituïssin dis-
tricte electoral, tindrien un
candidat indiscutible, aqueix caba-
ller fugit d'un quadre den Van
Dych, que respon al nom de Pom-
peius Gener. Sortosament les Ram-
bles son hostatje de deliciosos co-
ses, y en l'ordre dels impossibles
está'l de la seva independència elec-
toral. Pero una ploma que no está
feta a ironies n'ha fabricat una, y el
nom den Gener ha illuminat les
planes d'alguns periòdics, com un
dels destinats al sacrifici parlamen-
tari. Sota la lluna de les Rambles,
jo he protestat d'aqueix mal pensa-
ment, y ab els amics noctambuls
he teorizat sobre lo que deurien
esser les eleccions. A la fi, amics,
les eleccions no son una cosa de
finitiva y irrenovable, y ja que'ls
homes, inclòs el meu porter y el
meu sabater, volen esser electors,
podrien ellegir, ademés de diputats,
militars, inginiers, jutjes, policies,
adaptant els carregs a les aficions
o caràcter dels ellegits. Aleshores,
an en Pompeius Gener, el faríem
diplomàtic. Si estiguéssim a Italia,
el nomenament seria de guardia no-

ble del Papa, y entre l'admiració
de les dames romanes, vestiria
aquells meteixos habillaments que
portaren els Borgia's, y el caballers
divins de la Renaixensa. Are por-
taria la brodada casaca y l'espasa
de puny d'or, y per els salons de les
corts europees narraria'ls seus viat-
jes per l'India y els seus amors a
lo segle XVIII, ab una comtesa, en
l'Alamania, pels gotics carrerons
de Nuremberg...

No será diputat, ni diplomàtic,
ni guardia del Papa, pero aqueix
recort que una ploma ha dedicat
an en Gener, sentlo actualitat de la
Rambla, ha desvetllat en mi la
memoria de la meua coneixensa ab
en Gener.

* * *

Ja devallava la lluna, y en les
Rambles desertes, s'espessava la
fonda quietut de les matinades de-
sembrines. Portant l'abric a tall de
capa, sota la llum espectral dels
voltàics, arrimat a un arbre, en Ge-
ner guaitava al cel, ont rutilava
Venus, l'estrella dels idilis. S'apro-
paren an ell els meus amics. Pre-
sentació. Conversa frívola. Y Ram-
bla avall, parantse en Gener a cada
instant, les paraules s'enganxaren
tant espesament, que en Gener va
poguer fer un discurs y jo escoltar
un parlament de Versalles.

Y en Gener me deia:—Es l'es-
trella més simpàtica y més simbò-
lica, Venus. Els enamorats avans
se juntaven a la vora de les fonts,
quan ella comensava a lluir, y en-
car are te'l seu nom un prestigi
pagà. ¿Veritat? Jo, quan la miro,
penso sempre en els dies helènics,
y en aquells altres del Renaixement.
¡Oa aquells dies! Cregui que no ni
han hagut d'altres com aquells en
el món. Aleshores esclataren tots
els instints humans superiors. Els
homes eren artistes, mercaders y
homes d'armes, y les dones no te-

nien por d'ofèrse als pinzells del Tiziano y'l Buonarroti. Y tornaràn. Jo ho profetiso en *Le mort et le diable*. ¿Per qué no hem de creure en un procés palingenesic que restauri aquella divina època?

En Gener parlava extasiat. Llufa, vermella, la seva ermilla. Vaig pensar en l'ermilla romàntica den Gautier. Jo tenia un mitj-riure d'entusiasme.

—Y el nostre poble, Catalunya, es llatí com cap altre. Potser l'Itàlia, però tinc por que no sigui ja massa vella. Y Catalunya y les terres que tenen el parlar de Catalunya, serien les repúbliques italianes quatrecentistes. Perque nosaltres som florentins. Tenim astucia, som refinats pera l'art y la vida, y l'amor a l'estètica'l portem ben arrelat. Aquell caballer de la mort que's diu Unamuno ¡y que be va veure la nostra passió per la bellesa! Però a l'Unamuno li creixen a l'ànima'ls líquens milenaris de les pedres eclesiàstiques de Salamanca, y la va anatematizar la nostra fam de bellesa...

En Gener va anar cantant la seva prosa profètica. Sortí'l sol. Del Lyon d'Or, sortí Margot rient com les seves plomes blanques, altes y grosses semblantes a un vano indostànic. Recordo que'm digué al juntarse les nostres mans a l'hora del comiat.

—Es precis treballar pera ressucitar el Renaixement. Allavors els artistes eren els homes de confiança dels Papes y dels prínceps y aquets juraven per Jupiter...

* *

¿Diputat el nostre filosof de les fantàstiques armilles, del barret de Cirano, de les armes cisellades, dels amors moliaris, dels viatges turbulents, ab ànima pera vestir encara'l frac den De Bargy y escriure setze volums comentant el Zarathustra? Si jo poseís la magnificència d'un Osuna, donaria an en Pompeius Gener l'encarreg de que cerqués la meua genealogia en aquell Don Alfons d'Aguilar, comte de Cabra, que fou astorament de reis y preferit de nobles donzelles en el cerc de Granada. En Gener la trobaria desseguida, y jo li faria'l present de la quarta part del meu

patrimoni, pera que mai li faltés al trau crisantèms portats del Japó, a la taula els plats y els vins den Petroni, y a la biblioteca pera comentarlos, els papirus originals den Yamblicus, filosof d'Alexandria, y els llibres de la biblioteca den Fuerbach...

MARIUS AGUILAR.

D'ALTRES TEMPS

TUPINADES Y FORSA BRUTA

L'any 1456, famós per la rendició de Constantinopla, ho es també quelcom pera l'història de les llibertats catalanes.

Alfonso IV, segon rei de la dinastia castellana, nat en altres terres y avesat a les suntuoses servituds de les daurades corts italianes, mal se podia avenir ab els nostres cantalluts avant passats.

Lo que'l rei vol, es llei, deian a Italia y a altres puestos. La llei es més qu'el Rei, deian a Catalunya.

Y alló tenia que esclatar. Com que Barcelona era'l centre de lo que ell ne deia esperit de resistència, contra Barcelona anà el primer cop.

Ja el 19 d'Octubre, en Galcerà de Requesens ab ajuda de la forsa armada y del partit casi demagògic, la *Busca*, s'havia nomenat lloc-tinent general, contra llei y contra fur.

Barcelona, com es natural, bullia. Prou veia qu'alló era comens de quelcom pitxor, però sa divisió en *Busca* y *Viga*, treintli tota forsa, era'l millor auxiliar del poder absolut. Quant el poble no es hu, no hi ha defensa contra qui te la forsa bruta.

En Galcerà, contant ab els soldats, cregué era l'hora de donar el cop.

La vigilia de S. Andreu, privà que concellers y jurats se reunisín l'endemà pera elegir nou consistori, y Barcelona astorada vegé com se trepitjava brutalment la Constitució del Rei en Jaume.

Al ésser nit, reuní a la *Busca* en son palau y de sa propia autoritat nomenà concellers a Ferrer de

Gualbes, Jofre Sirvent, Pere Torrent, Valentí Gibert y Tomás Pujades.

—Allà ahont no arriba la llei, arriba la forsa—degué dirse, al consumir sa brutalitat.—Avans el Rei (o'l poder suprem) que la llei y la voluntat del poble.

Però anys a venir, ja veurem un altre jorn, que, malgrat divisions de partit, la voluntat d'un poble pogué més que tots els reis y totes armes de la terra.

Cuant la patria vol, tots sos fills s'ajunten y llavors, el poble fa sa via.

PACIENTÍSIMUS.

CRÒNIQUES DEL PASSEIG DE GRACIA

Ara tu, desenfainat llegidor y jo, desenfainat cronista, que'ns trobem l'un al altre en la inutilitat del nostre vagar civil, estem indecisos. Cal matar l'estona... Jo't proposo una lenta y reposada caminada pel Passeig de Gracia, ja qu'es tan dolça aquesta serenitat del mitjdia y surten les minyones ab els nens a pendrer el sol y passejen, aixerides y gentils les seves elegancies, les nostres senyoretas... Parlarem plàcidament y sense mida com dos bons canonges que atravesen la plassa o paseijen a la vora del riu mentres la tarde cau llanguidament...

Tú no sabs quantes noveles a l'hora se desenrotllen en aquest passeig. El secret d'aquestes passejades es, essencialment, una complexitat literaria. Lo més llarc de les noveles que aquí neixen, son els prolegs que de vegades duren romànticament setmanes y setmanes, y de vegades son tota la novela.

Tú no sabs quina complicada filatura d'or va unint els cors fortament, sota l'apariencia de la galantia... Tú no sabs que aquí hi ha qui viu tota la seva vida. Això es sentimental y no fa mal. Ademés les coses vistes desde la discreta llunyania en que aquí forzosament han de veure, guanyen molt. Y un jove que segueix els passos de una donzella sense dir mot, pot semblar

EL RITME

un caballer romàntic y en Viura pot apareixer com un conquistador qui te el prestigi del monocle.

Aquí, cada diumenge, a la hora mitjdia, reviu les llegendes y els cors tendrívols alimenten el foc del ideal. Aquí friomfen les apariencies y la banalitat pren categoria de saviesa. Però l'ironia riu contenta del espectacle. En Carner es fidel concurrent an aquet Passeig.

Nosaltres, si tu no't canses, baixant una mica el tò de la veu, seguirem totes les *histories* que aquí veyem y sapiguem; passarem cada diumenge una bona estona...

¿Veus ara aquesta que passa pel meu costat, rosa, alta, prima, esllanguida, ab uns ulls maliciosos, malgrat el seu allargament una mica japonés, una mica musulma? Aquesta que camina graciosament y ens ha mirat una mica despectiva? Aquesta es l'ideal caligeneic...

Veus: ja t'ho deia, tota l'escola caligeneica ve al darrera. Son molts. Avuy no han vingut tots. Però hi son els inseparables. Els comanda com sempre en Carner que es el deu y l'Emili Vallés el seu profeta.

Aquestos son, en certa manera, els cacsics *espirituals* del Passeig de Gracia. Per alguna cosa en Viura no vol bromes d'en Carner.

Els tenen moltes coneixenses y no estarà de més que hi estem be. Ajuntemnos. De pas saluda a la filla d'en Rusiñol que passa tota elegante y bonica del bras de la seve amiga. M'ha semblat que reia d'un modo extrany al veurens a tots plegats.

Amic: ara jo callo porque veig que'n faig massa y tú encara no has dit ni una paraula.

UN CIUTADÁ.

ELEGÍA

AUTOMNAL

*Per dreturers camins devallen les remades,
El seu esquillejar se perd enllà en les prades.
En l'aire tardoral voleyen bojament
Les fulles; son cruxir ressona tristament
Pel bosc silenciós; a sota ses alzines
Del caramell darrer les notes crestallines,
S'apaguen ab la fonda tristesa d'un comiat
Un àlit hivernal pel mon ha travessat.
Sota l'amor d'un faig diu Tytir a Glicera:
Finit es el bon temps, ben aviat lleugera
Demunt els nostres prats caurà la neu; en tant,
Dels avis en la llar, ensajaré mon cant,
Mon càntic pastoral d'amor y juvenesa.
Dintre la cambra, tu, ab casta placidesa
Canta velles cançons y fila albíssim lli.
Quant sentis en ton cor un sentiment florir
D'entendrimient novell y juvenesa forta
Y des el finestral admiris dintre l'horta
La flor del ametller: Amiga, obra'l portal;
Altre volta ohiràs el càntic pastoral
De Tytir; y veuràs la llum més riallera
Y en l'infinit del mon florir la primavera.*

JAUME BOFILL Y FERRO.

L'implantació a nostra terra de l'escola rítmica de'n Jacques Delacroze, feta per en Joan Llongueras, mereix tota una lloansa. Es o pot esser aqueixa escola—no la coneixeu?—tot un sistema d'educació estètica del geste, de la veu, de la línia, de la forma, de l'eternalment bella forma pagana. L'hem descuidada tant l'adoració a la forma, a la pura manera de parlar, de posarse y de sentir, els catalans, que be mereix y gloria de tots deu obtenir qui'ns inicihi en la—fins avuy—esotèrica religió.

¡Oh, si, tenim les maneres brusques y els gestes d'atrofial No tenim maneres de barbres o selvatgins, pures y ingènues, aspres, però nobles y arrogants. No'n sabem d'aixó. Un baf de ciutadania, rebu-sobtadament, en lloc d'anarnos refinant—refinament d'esperit y d'accionar—ens ha convertit en timits, robantnos tota l'expontaneitat noble del cos humà sense proporcionarnos l'art suprem de l'elegancia.

No posehim l'art suprem estatuari ni l'espontaneitat humana. Y, lo que's pitjor, no'l sentim el culte de la bella forma.

Fomentemla aqueixa educació d'enpobliment, pera embellir ecos humà y pera refinar els esperits. Aqueixa educació te d'ésser especialment dedicada a la dona, an'a la dona que únicament sabem contemplar ab ulls d'eròtics,—sense observarla ab ulls d'artistes, a l'encarnació rosada y nacarina de l'immortal feminitat, a la dona que's línia y sentiment—ritme de coses.

Jo no se si l'escola de'n Delacroze arriba fins a les més pregons sublimitats del ritme. Però es quelcom d'iniciació d'un culte religiós de la dona y per la dona, qui deu poseir, per demunt de totes les coses, l'art suprem y excels—com digueren vells poetes—d'agradar y ésser hermosa. ¡L'art d'agradar! ¿com pot obtenirse aqueix art sino's rendeix culte al ritme? ¿Qué es una dona sino un ritme vivent, que comensa en la línia suau, corva y serpentina del cos anfòric, s'extén en el gest, com en la dança, en l'expres-

sió, transformant els sons en paraules que son ritmes de l'esperit, fins que l'emoció les converteix en música, en poesia, en la poesia dels dolços sentiments, de les serenes inquietuts de l'ànima, dels amors xardorosos de tanta castetat com de sensuals engunies?

Creyeume. Aquesta adoració de la forma no es encara prou sentida en nostra terra. Y ho deu ésser si es que volem aconseguir gràcia espiritual, gràcia excelsa com poseien aquells prelats del Renaixement que'n el creuer clavaben una imatge daurada d'Afrodita, com símbol de la serena virtut de la bellesa de la forma, enroscat en el símbol de la bellesa espiritual, enllasant així la sensualitat y el misticisme, de la manera que resplandeix en el *Càntic dels Càntics*, tribut de la Nuesa a la religió, que, al cubrirla de vels de misteri, va ferla més preuda.

ROMÁ JORI.

Cartes-postals

L'imperi de les Cartes-Postals no decau, per més que ho assegurin els inquiets propulsors de tota corrent nova, ab son desitj d'aniquilar tot allò que logrà imposarse y viurer més enllà del limitadíssim espai de temps que la moderna existència senyala pera cada cosa.

Si bé es veritat que les tendències expansives de la present societat fan innecessaria la missió efusiva de la Carta-postal, hi ha que regoneixen en cambi que l'ús de les Postals ha evolucionat dret a un desig de molta més transcendència y de resultats molt més positius.

Aleshores d'ayui, més que'l paper d'associació amistosa y d'exhibició migrada, representa la Carta-postal de propagadora d'elements educatius y instructius.

Això ho habem comprés al veurer en circulació innumbrables postals reproduhnt obres capdals de l'art antic y modern; paisatges mundials de lo més pintoresc y Urbs monuments de les quals son proverbials.

Y així ho comprenem també al veurer com gran nombre de nois y de noies de terres extranyes, els quals escriuen ses contestes ab sos respectius idiomes. Els coneixements adquirits per la visió de paratges delitosos, de estampes y escultures, de Urbs artístiques y grandioses, lo mateix que quants idiomes foren coneguts per la lectura y traducció de Cartes-postals, resten marcades pera sempre dintre dels que'ls veuen o els llegeixen, devinguent obra profitosa y perdurable.

Eugène Carrière discurrent sobre l'ensenyansa de l'art y l'educació, diu qu'es per l'ensenyansa de les formes *objectives*, com devem de preparar al home pera veurer expressada la figura y el sentit de l'art.

Aquestes paraules del Mestre ens sugereixen la conveniència d'iniciar als nois en el coneixement de la bellesa y del art per medi d'una reproducció postal apropiada y escullida, l'importància de la qual no fora precis enaltir, puig que tot quant representa un element, inclou un factor de cultura, s'imposa y triomfa per sí mateix.

FERRER GIBERT.

FLUFFY-RUFFLES

EN CAMPANYA

HÈM rebut una graciosa carta, de rasgos,—a trossos—primorosament falsificats.

En dita carta ens proposen una porció de cosetes referents a *potins* y anècdotes femenines.

La veritat es qu'ens divertiria molt fer tots aqueixos *chi-chis*.... Però en forma lleugera y picaresca, sense amaneraments, patrimoni del crític de salons, descontant ademés tota cega adulació a les belles. Doncs n'hi han, de simpàtiques *ffluffis* que reconeixentse gracies —femenines— no vacilen en suposar que els hi es degut acatament sens límit... Com si no hi hagüés al mon, coses mes interessants qu'elles, com son els *bull-dogs* y els excèntrics nordamericans...

Ens alegra l'imaginació, el contemplar aqueix despertar de les *ffluffy-ruffles* barcelonines. Y hem determinat per tots els medis divulgar el *tipo*.

GRÀFIC pensa rendir homenatge a aquestes propagandistes y d'aquí curt temps s'organisarà un concurs fotogràfic de *ffluffy-ruffles* de Barcelona, en forma parellada a les d'els més importants de *New-York*.

En el pròxim número publicarem les bases del concurs.

La ausència del nostre col·laborador Pinpin Nicolson —autor del article: *Fluffy-ruffles a Barcelona*— ens obliga a contestar en nom seu a les verdaderes o quimèriques *ffluffy-ruffles* qu'han tingut l'exquida amabilitat d'escriurens.

TOM PINGLETON.

PROSES TRADUIDES

Nihil novum...

MOLTA gent está convensuda que hem arribat a la tardor de les civilitzacions, y de que'l mon, després de nosaltres, no viurà més. Els que així pensen son milenaris, com els sants del primitiu cristianisme; però son milenaris raonables, a la moda. Potser sigui una mena de consol pensar que'l mon no'ns sobreviurà.

Per la meua part, no descubrixo en l'humanitat, cap signe de decadència. Me plau sentir parlar de la decadència, mes no crec en ella. Tampoc crec que haguem arribat al més alt punt de la civilització. L'evolució de l'humanitat va molt poc a poc, y les diferències que's produeixen de segle a segle en les costums, son molt més petites de lo que la gent s'imagina. Y n'obstant, ens impresionen, malgrat les incontables semblances que tenen ab les dels nostres avis.

La marxa del mon es lenta. El home poseix el geni de l'imitació. No inventa res. En psicologia com en física, hi ha una llei de gravetat que'ns adereix a la terra. En Gautier, que a la seva manera era un filosof, ab quelcom deture en la seva sabiduria, deia que'ls homes

EL GRÀFIC

OFICINES:

Fernando VII, 57



Any I ◇◇◇ Núm. 6

Barcelona 1 Desembre de 1908



Preu 20 céntims

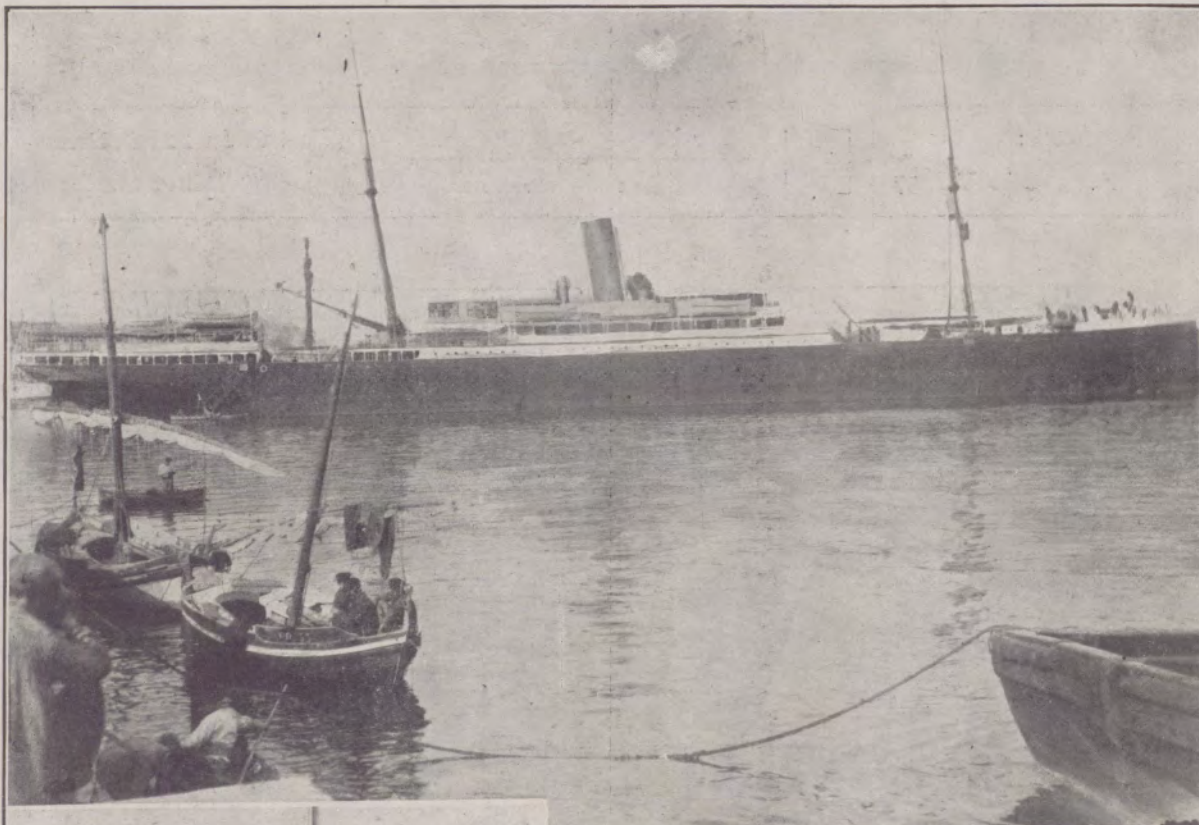
Surt els dimars



Joan Puig y Ferrater

Autor del drama "La Dama Enamorada", estrenada ab gran éxit al teatre Novetats

UNA NOVA VIA COMERCIAL



Clixés de HERN. KARL EERNERT, primer Oficial del vapor

No son les estadístiques oficials, de tots prou coneguda la manera com son fetes, lo que don la nota de la vitalitat d'un poble.

Sols un Grand-montagne cerca en elles els datos pera ses elucubracions.

Qui vol còneixer de cert la potencia d'un poble, cal qu'es fixi en la realitat de sa vida objectiva, deixantse d'apriorismes de sistema.

El *Lloyd Nord Alemany*, venint a establir una línia directa entre Barcelona y'ls ports d'Orient, diu més sobre lo qu'es el nostre comers, que tot quant puguin inventar els enemics de Catalunya.

El *Sachsen*, barco qu'inaugurarà els viatjes, es un bell vaixell. Desplassa 5.026 tonelades, camina 14 milles, porta 140 camarots de 1.^a, 60 de 2.^a y es tripulat per 140 homes.

FESTA SPORTIVA AL CLUB KOMA



Els que prengueren part en la festa
(En el centre el Srs. Koma, Hirano, García y Miss Roberts)



Els Srs. Gómez y Almenar
Presentant la lluita Greco-Romana



Els Srs. Gibert y Molins
Deixebles del Gimnàs Gibert, en l'aixecament de pesos

EL VELODROM DE LES ARENES



So tida de la de Motocicletas

Fora Piard ha desaparegut també la lluita emocionant entre'l nostre Duran y l'ex-campió del mon, pero tot y aixó en el novell velódrom encare s'hi lluita ab fe y perseverancia y el públic aplaudeix ab entusiasme, els enérgics emballages dels corredors de casa que's defensen enérgicament de les embestides dels corredors estrangers però sols poques vegades poden endursen la victoria.

En Durán, l'héroe del día guanya la Nacional l'inter-nacional y com si no fos prou, guanya l'Handicap, mal-

grat haver tingut que donar 10 metres a n'en Michiels, 20 a l'Etienne y 35 a n'en Rubio.

En la de mitx fondo tingué que retirar-se guanyant-la en Rubio, qu'está fet tot un corredor.

Les carreres de motos encare son per xó les que mes emocionan al públic per les vertiginoses velocitats que si desenvolupen si be per la gran superioritat d'en Ravelli no hi ha lluita possible, doncs igual guanya donant ventatja que sense donarne.



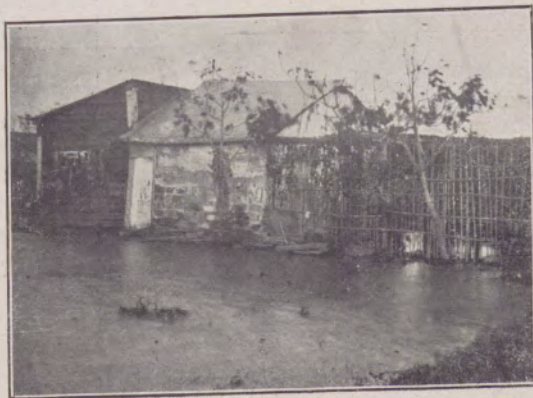
Sortida de la Carrera Nacional

NOTES VARIES



González Hontoria

Alféres de Navili, mort heróicament devant de Palamós.



Destrores causades per l'inundació

La mort d'en González Hontoria es de les qu'escampen el dol per una comarca. Fill del inventor dels canons del mateix nom, s'obría per ell un pervindre rialler, quant la mort l'ha sobtat en mitx de la carrera complint heróicament el seu dever com fan els homens.

EL GRÁFIC, s'uneix al dol causat per tant dolorosa pèrdua.

L'altre fotografia completa l'idea que de les terribles destrores causades per l'inundació donàrem en el número passat.



El princep hereu de Ser-via de quines extra-ordinaries gancies s'ocupava l'altre dia nostre cronista de París.

LA LLUITA CONTRA LA TUBERCULOSIS



El nou dispensari anti-tuberculós obert a la Travessera de Gràcia

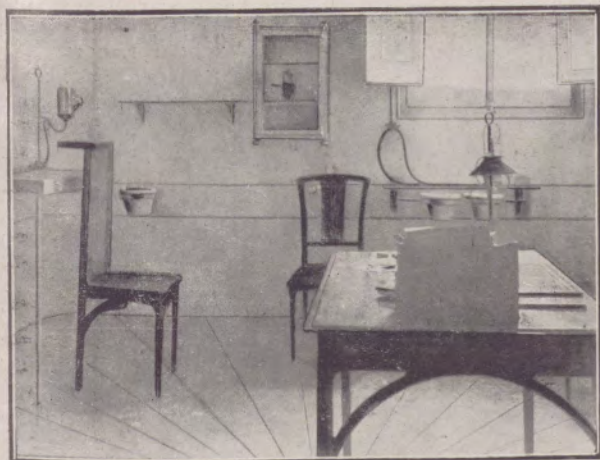
Es una debilitat humana no temer més que lo que's presenta en forma sorollosa, y cuant tant o més temible es alló qu'invadeix poc a poc y a la callada sense que's tingui esment de sa arribada fins que sos terribles efectes fan impossible tot remei.

D'aquesta mena es terrible flagell de la Tuberculosis, en sa invasió tant quiet y apacible que ni se'n fa cas, y en sos efectes, més terrible y mortífer que les mes esparveradores plagues apocalíptiques.

Lo que'l fá mes terrible, es que marxa al ensemps y fins es fill de la antihigiénica societat moderna y de la miseria que de ses desigualtats arrenca.

Dos fins cal doncs tenir presents en la lluita contra la terrible plaga. Combatre la miseria y combatre el terrible bacillus.

D'aixó ultim, se'n ha encarregat ab fe extraordinaria el Patronat de Catalunya pera la lluita contra la Tuberculosis.



Laboratori de laringologia



Sala de visita

L'ESCOLA DE BACTEORIOLOGIA

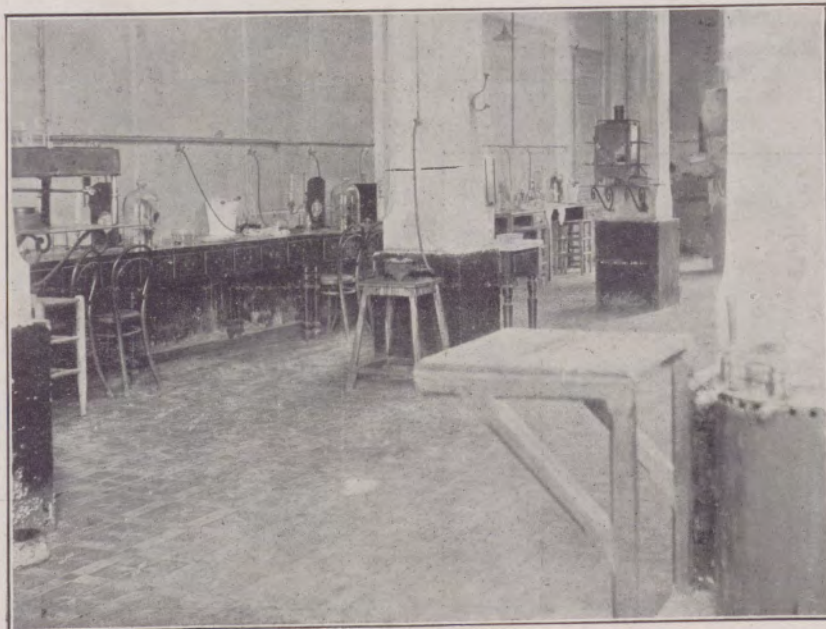


El Dr. Turró, explicant

Digui's lo que's digui, Barcelona no es sols una ciutat de marxants y de poetes. Com deïam l'altre día, nostres homes de ciencia son reconeguts a tot arreu, fins a sa patria, desmentint aixís el vell aforisme.

Els valiosíssims treballs que'l Dr. Turró, fa a n'el Laboratori Municipal, era llàstima que passessin sense deixar més rastre que la finalitat pràctica del servei.

A impedirho va la fundació de aquesta escola ahont va lo més brillant de la nostra joventut científica y fins y tot qui, fora ja dels seus límits, te nom ben acreditat en la ciencia.



Vista del laboratori

Per cert, que, ja qu'are parlem d'aquet centre científic, no estaria de més fèssim alguna observació.

L'escola funciona aprofitant el material del Laboratori Municipal, però no conta ab medis econòmics propis pera atendre al seu funcionament.

Les matrícules que pagan sos vint alumnes van a parar a les caixes municipals, els treballs qu'aquets fan, anàlisis etc., produeixen també un benefici al Municipi. ¿Perqué, doncs, no donar la subvenció qu'el sentit comú demana?

Estem ben segurs de que tothom ho aplaudiria entusiàsticament

LES DERRERES TAQUES SOLARS

Aquest més haurà estat en extrèm agraïós pels aymants de la ciència d'Urania. Encar que passat ja el màximum d'activitat periòdica del Sol (el darrer va esser en 1905), s'han presentat demunt sa superfície, tant l'any passat com el present, bellissims exemplars de taques de dimensions extraordinaries, visibles gran nombre d'elles a simple vista; el més de novembre, ha sigut notable baix aquest concepte. Acompanyant aquesta nota, pot veurers copia del dibuix prè del natural d'un grupu, notable per sa grandaria y hermosura, aparegut el día dotze y observat pel mètode dit de projecció ab aussili d'una ullera astronòmica.

Recordèn que en el Sol una taca consisteix senzillament en la depressió d'una part de la *fotósfera* (atmósfera lluminosa), de manera que podèm dir qu'es un verdader sot en la superficial solar. La causa que determina aquesta depressió no es encar coneguda d'un modo cert, ja que son varies les suposicions dels més eminentes astrònoms. Sechi suposa la depressió deguda a un disminuint de pressió interior a causa d'una erupció propera. En cambi segons Faye es deguda a diferencies de velocitat entre les varies latituds del globo, resultantne la formació de remolins. Mes sia lo que's vulga la seva causa, no hi ha dubte que aquesta ha de estar intimament relacionada ab la agitació considerable de la massa del Sol.

L'aspecte de les taques aquí dibuixades no pot esser més encisador pels ulls que saben, a més de mirar, admirar la grandiosa magnitut y bellesa dels grans fenomens del espay. Duges son les grans taques del grupu, les altres tenen poca importancia. Com d'ordinari presentan un nucli d'entonació fortament fosc y aquest envoltat per l'estriada penombra que's va enfosquint a mida que va arribant a son límit exterior. El nucli limitat per grans flamarades provinents de la penombra y dirigides en el sentit de fora a dintre, se trova atravesat per *ponts* o sían grandissimes expansions de la materia encesa que uneixen d'una banda a l'altre la penombra. El diàmetre angular de cada una d'elles arribà a la vora d'un minut d'arc; tenen doncs no menys de 35.000 kilometres cada una. Per ferse carrec, cal un terme de



comparació; el diàmetre de la Terra, medeix uns 12.700 kilometres. El nostre planeta podria doncs dansar ab tota llibertat per dintre d'una d'aquestes taques. Y lo més admirable es que presentan remarcables diferencies de forma d'un día al altre. ¡Figúrinse quines velocitats representa aixó! —D. RENART.

L'ESPERANTO A BARCELONA



Clase de Senyoretas a «l'Espero Kataluna»

La llegua internacional del doctor Zamehenoff, conta ab molts devots a Barcelona.

«L'Espero Kataluna» ha treballat tant de ferm en escampar la llavor per nostra terra qu'avui son moltes les societats dedicades expresament a sa enseyansa y més encare les que hostatjen aules d'aquesta llengua.

Però la nota més curiosa, es la que reproduhim avui, que hagi pogut arribar a haverhi una secció purament de senyoretas.

Y es de veurer la serietat y atenció ab que les nostres gentils barcelonines segueixen les explicacions en aquella aula.

Es la més contundent prova del esperit universalista y obert a tot, de nostra rassa.

LES ELECCIONS DE DIPUTATS A CORTS PER BARCELONA



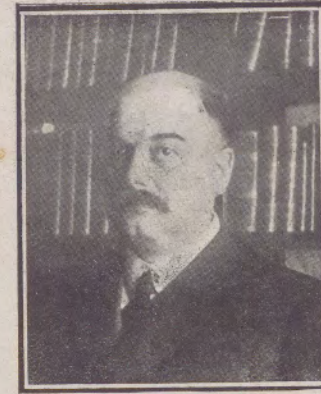
Ramon Albó



Francesch Layret



Suñer y Capdevila



Jaume Cruells



Alexandre Lerroux



Oficina electoral del Centre Nacionalista Republicà



Junta de Solidaritat proclamant els candidats



Oficina electoral de la Lliga.—Sala gran



Oficina electoral de la Lliga.—Sala petita



Oficina electoral de la Casa del Poble



Oficina electoral del Centre d'Unió Republicana



En Dionís Renart

El Col·legi de N. S. del Rosari de Bogotà (un dels centres docents més importants de la Amèrica del sud) va a inaugurar dintre poc lo monument al prelat y distingidíssim escriptor espanyol en F. C. de Torres, nascut a Burgos en 1573. Entrà a la ordre de Sant Domingo y mercés a ses grans dots intel·lectuals, alcançà el lloc de predicador dels reys Felip III y Felip IV. En 1635 sigué nomenat arquebisbe de Santa Fe de Bogotà, fundant l'important centre d'ensenyansa que avuy li erigeix aquest recort. Després d'haver pres part activíssima en la civilització d'aquella terra y de propagar la fe de Crist entre'ls indis, deixà encare un verdader monument jurídic, literari y de sana doctrina. Morí l'any 1635.



El monument de Fray Cristófol de Torres

Per Dionís Renart.

MADRIGAL

*Monna Giovanna que en un vell tapís
mostreu la vostra pàlida figura;
coronà'ls vostres llavis un somris
i en vostres ulls la voluptat fulgura.*

*D'anlcs amors i de cançons llunyanes
tot un passat gentil m'heu evocat,
i d'un bell mon d'intrigues cortisanes
els encants més subtils m'heu revelat.*

*Monna Giovanna! Vostra historia antiga
que es plena de bel·leses oblidades
me dú'ls perfums de dolços madrigals*

*i m'es plaent a una petita amiga
contarli prop la llar, en les vesprades
dels melangiosos dies hivernals.*

VICENS SOLÉ.



HOMENATJE A PI Y MARGALL



Aspecte del escenari de Novetats

Clixé Sagarra

Fa ja set anys que'l gran mestre del federalisme espanyol aclucà's ulls per sempre, y al cap de set anys se veu ben clar que sa vida de treball no fou perduda, sobre tot pera Catalunya ahont la llevar sembrada dona cada día fruits més ufanosos.

El seté aniversari de la mort ha sigut conmemorat dignament per tot Catalunya, especialment per Barcelona, ahont el Concell Federal celebrá la gran festa a Novetats causa d'aquestes ratlles, del que n'es bell recort aquesta fotografia.

LES ALGARADES ESTUDIANTILS



Sortida en manifestació



Després de una carga

PRO NOGUERA PALLARESA



La presidencia del meeting

L'unitat espiritual de Catalunya es un fet indubtable en la realitat objectiva de la vida.

Lo que convé a un català convé a tota Catalunya; aquest es avui el lema.

Barcelona ha respòs fortament a la crida dels lleidatans pels qui el carril del Noguera Pallaresa es qüestió de vida o mort.

El meeting de Belles Arts ne sigué una patent mostra.

¿Què representen devant d'aquesta unió les divisions en províncies, l'organisió caciquista, ni les insidioses campanyes encaminades a suscitar recels entre'ls calalans?

Devant de Catalunya tot s'esborra.



El públic a la sortida del meeting

Clixés Mas

LES ESTRENES TEATRALS



Eduard Coca

AUTOR DE

Gent d'ara

Estrenada ab gran èxit

Les estrenes sovintegen que es un gust.

Al Novetats en Coca, el simpàtic K. O. K. que tan nom s'ha guanyat en el nostre perodisme satíric, ens ha ensenyat que no val menys escrivint pera'l teatre.

La *Gent d'ara*, es una bella comedia que al valor literari reuneix el escènic y'l públic, veient reunides abdues cualitats, la reconegué com a obra de volada.

Al Principal are hi fa'l gasto *El Gos dels Baskerville* una obra més d'aquell pseudo-literatura policíaca, que si no educa gayre al públic y son valor literari es molt reduït, en cambi agrada a la gent y a la taquilla s'hi veuen les conseqüències.



Sir A. Conan Doyle

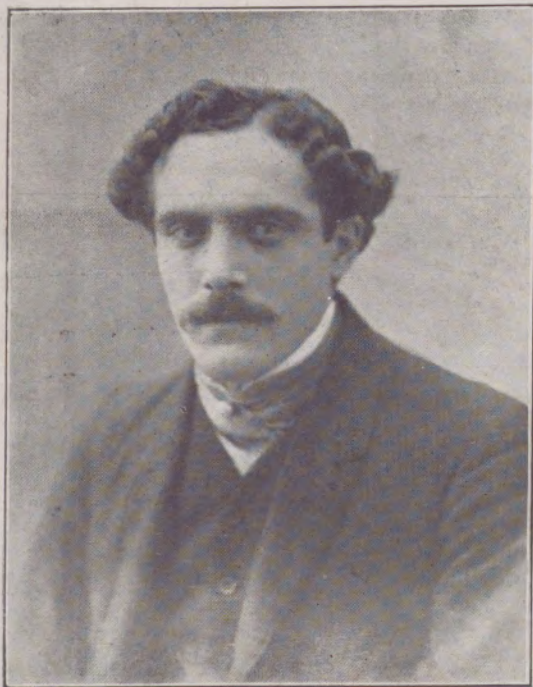
AUTOR DEL *Gos dels Baskerville*



Salvador Vilaregut

TRADUCTOR DEL *Gos dels Baskerville*

LES CONFERENCIES DE NOVETATS



Alfons Maseras



Ramón Vinyes

Obra de cultura es la que s'ha proposat la «Nova Empresa de Teatre Català» que actúa a Novetats.

No considerant prou l'acció escènica que la falta de preparació del públic pot fer infructuosa, ha decidit simultanejarla ab una acció pedagògica-artística de la més alta importància.

El jovent literari de més empena s'ha ofert a ajudarhi y en Puig y Ferrater primer, després en Maseras, seguidament en Vinyes y are en Prat y Gaballí han ofert a tots els homes de bona voluntat el fruit més refinat de sos estudis. Mostra d'agrahiment es el publicar avuy aquets retrats.

UN TEATRE QUE DESAPAREIX



La platea del Tívoli

Ahont se publicà el programa de la Solidaritat Catalana



El Tívoli actual

Aspecte del teatre a vista d'auell

El Tívoli desapareix. El vell casal, ahont tantes vegades resonaren les rialles dels nostres avis, fent pas a les noves corrents qu'en materia d'espectacles imperen, serà substituït per un Kursal.

Allà ahonts'estrenaren aquelles produccions tan barcelonines, característiques del segle passat, El relloj de Montseny, La Guardiola, De la terra al sol, Pais de l'Olla y tantes altres, ara hostatjarà un altre genre mixte d'acrobatisme y d'atraccions mondianes.

Pero al desaparèixer el vell teatre, el del Ignaci, que deien els vells, desapareix també aquella sala ahont va promul-



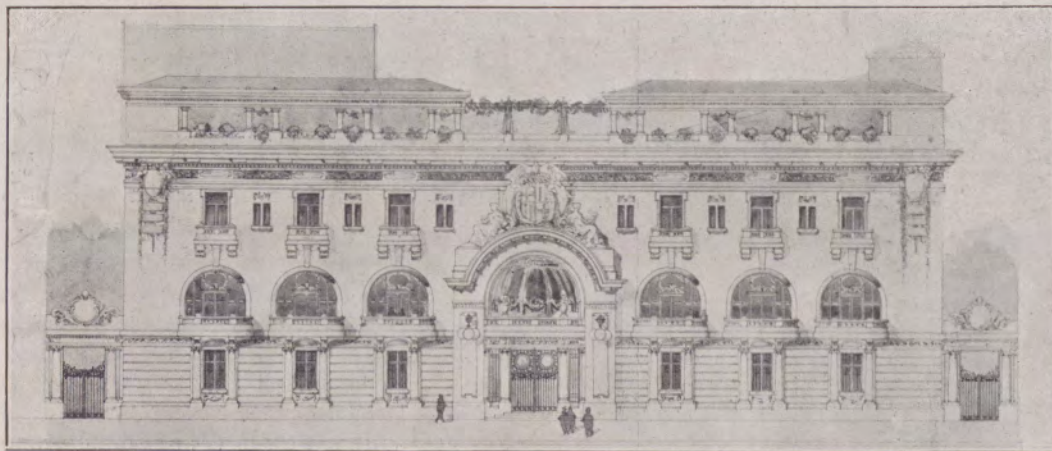
D. Ignaci Elías
Fundador del teatre Tivoli

gar-se el programa memorable de la Solidaritat Catalana.

El Tívoli desapareix, desapareixerán els vells que'l vege- ren bastir y els que de nens hi anarem a comedia, pero, per sempre més, son nom restará unit al acte qu'en ell va efectuar-se.

EL GRÁFIC, barceloní fins al moll dels ossos, no pot menys de sentir com poc a poc va desapareixent lo típic de Barcelona, pero es una sensació barrejada d'alegría, que dona la certesa de que's marxa de dret cap a mes forta vida.

Are, marquem tal com cal la desaparició d'un recort d'altres épques y ab cor lleuger marxem cap a la vida nova.



Projecte del nou edifici

Clixés EL GRÁFIC per Vidal.



La guerra està encesa entre'ls barrets grossos y'ls petits.

L'airós capell de gran volada que tan bellament encuadra l'oval d'una hermosa cara femenina, 's veu atacat en sos reductes, per el petit barret que casi ve a confondre's ab el pentinat.

En els països d'influència anglesa, com ho es el nostre, per esperit d'imitació a la reina, la victòria encare es per els primers, però malgrat els esforços que representen els nous models, un d'els quals els oferim avui, fa difícil puguin resistir gaire temps a sos



microscòpics enemics, dels que'n corren alguns, de pell, verament deliciosos.

El vestit de casa que oferim avui ensenya ben clar que la forma sastre sols mana pel carrer.

Gracies a n'els *corsets jaquette*, els models prenen un aire de lleugeresa y distinció qu'els fa insubstituïbles dintre de casa.

Cert que acabarem per no poguer caminar de tant estretes, pero es tant elegantment plàstica una bella forma femenina!

no havien sabut ni tan sols inventar un octau pecat capital,

Passejant aquet dematí, he vist a uns paletes que estaven construint una casa, pujant pedres com els esclaus de Tebes o Minerva. He vist a una boda sortint de l'iglesia, y els casats de nou, seguits per la comitiva, complien sense melancònia els rits tantes vegades seculars. He trovat a un poeta líric, el qual m'ha recitat les seves poesies que ell te per immortals, y mentrestant passaven per devant nostre caballers coberts ab cascos, els cascos dels legionaris y els hoplites, el casc de bronzo que portaven els guerrers homerics y del qual encaire penjava, pera aterroritzar a l'emic, l'ondolant crinera. Aqueixos caballers, eran... la guarda republicana. Devant de semblant visió y pensant que'ls flaquers de París couen el pa en forns dels temps d'Abraham y de Goudea, he tornat a dir les paraules del Llibre: «No hi ha res nou, sota'l sol.» Per qué, doncs, admirarnos de tenir que soportar lleis civils, ja velles en aquell temps en el qual César Justiní, va formar ab elles un cos venerable?

ANATOLE FRANCE.

PETITS POEMES EN PROSA

DESESPERACIÓ

La velleta arrupida tingué una inmensa alegria al veurer aquell ballet tant bufó a qui tots acaraven y a qui tots volien ésser agradosos; aquella hermosa criatura, débil com ella—pobre vella—y com ella també, esdentegada y sense cabells.

Y va aproparsi volguentli fer moxaines y rialletes.

Però el nen, espantat, debatent-se al sentir les caricies de la bona vella xaruga, esbalotava la casa ab sos crits.

Llavors la bona vella va retirar-se a sa eternal soletat, y plorant en son recó, s' deixà:

«¡Ah! pera nosaltres desgraciades famelles velles ha passat l'etat d'agradar, fins a n'els innocents; y

fem horror a n'els nens a qui volem estimar.»

CARLES BEAUDELAIRE.

YAMATO MAIDA (KOMA)

CAMPIÓ DEL JU-JUTSU

Recorts del meu desenrotllament físic

(Escriu espresament pera el GRAFIC)

Poc interés oferiràn aquestes ratlles a n'els qu'hi cerquin efectes novelescos.

Dedicat tota ma vida a una funció educativa, no m'he preocupat mai d'aparatositats teatrals, aixís es que sols per atenció al GRAFIC m'he decidit a borronearles.

Tal com a Europa, al Japó hi han dos camins d'educació física, en certa manera complementaris: *Jai-so* (gimnasia) y lo qu'aquí en diuen sport.

Els sports nacionals japonesos son molt nombrosos, però tractant-se d'un poble fundamentalment militar, tots consisteixen en lluites y esgrima de diverses armes.

Heusen aquí alguns: *Sumo* lluita quelcom dura, molt semblanta al *Catch as catch can* anglés (agafar com se pugui) que consisteix en fer tocar a terra o treurer de la palestra cercolar, al contrari, sigui com sigui; *Ken-jutsu*, o esgrima del sabre, si be'ls europeus creuen qu'ho es del bastó, per esserho les armes d'entrenament; *So-jutsu*, esgrima de la llansa; *Ju-so*, de la baioneta; *Kusari-Gama*, esgrima d'una arma nacional, semblanta a la fals y que va al extrem d'una cadeneta; *Bo*, bastó a dues mans, lluita molt semblant a la filipina; *Nagi-Nata* sport privatiu antigament de les dones nobles y *Kiu-Jutsu*, tiro de la fletxa.

Però totes aquestes lluites arranquen y son resultat de la nacional per excelencia, del *Ju-jutsu*, nom que vol dir «lluita noble» perquè en ella l'home pot treurer partit de tots els recursos que li dona la na-

turala y l'educació, compensant ab l'intel·ligencia l'inferioritat física, però en la que no's permet brutalisar al contrari, moventse sempre la lluita en el terror de la més completa cortesia.

El *Ju-jutsu*, junt ab tots els sports qu'acavem de ressenyar, constitueix l'educació física nacional, essent obligatoria sa ensenyansa en les escoles y en l'exèrcit, si be avans havía sigut privilegi de la classe dels guerrers; *samurai*, classe que representa l'antiga noblesa europea.

Nat a Tokio meteix en 1883, tota ma infantesa sigué una inacabable malaltia.

Ma delicada constitució impedia somèntrem al règim educatiu nacional, però devant de l'inutilitat terapèutica, el meu pare se decidí a ferho, si be escullint el medi menys fadigós però tement sempre per ma vida, decidí dedicarme no més que al *Ken-jutsu*, sport que, donant el necessari exercici a n'el meu pobre cos, no exigiria els cansats esforços dels altres sports en boga en ma terra.

Però aviat tinguí que deixarho. Impotent pera lluitar contra la lleugeresa y agilitat de mos companys el meu pobre cap pagava la patenta y no guanyava prou pera rebre garrotades.

Escarmentat y adolorit no vaig parar fins que a'fora de plors me permeteren deixar aquelles practiques, pera mi tan poc agradables.

Llavors vegí per primera vegada un *match* de *ju-jutsu* y'm causà tanta impressió que desde llavors tota ma fatlera sigué arribar a practicarlo.

Desenganyada ma familia de tots els medis posats en practica'm donà el permis sense altre esperansa que la molt problemàtica de que l'afició fes un miracle.

Però tal com la lògica havia fracassat fins aleshores, fracassà llavors. Aquell exercici que s'havia reputat perjudicial y fins impossible

pera ma pobre constitució, per excessivament fadigós, siguié pera mi un remei de tanta potencia que que desde llavors mudà per complert ma naturalesa.

S'acavà per sempre el recorrer a medicines. Els treballs literaris, privats rigorosament en ma educació, sigueren pera mi simple entreteniment que ni el nom de treball mereixian.

Ab gran èxit seguí els estudis de Dret y Medicina, y la meua familia no tornava en sí al veurer aquell miracle.

Y puc ben dir que fou obra del sport, a quin apostolat me dedico desde llavors.

Encare recordo l'ilusió ab que pensaba en les lluites pendents, les mil vegades que somniava ab elles y ab les pasades y més d'un cop ni podia clourer els ulls pensant ab els *matches* que devien efectuar-se.

Als quinze anys ja vaig ésser anomenat primer instructor del *Kodok wan Kauo Juno School*.

Per fi, acabada ja ma carrera y lliure per complert en mos actes, vaig decidir posar en pràctica el meu somni daurat, lo que jo creia un deber ineludible, y l'any 1905 vaig embarcarme cap als Estats Units d'América, decidit a expandir tant com pogués les practiques d'aquell sport, pera mi el més higiènic, y sens dubte, com ja està plenament demostrat, el mellor medi de defensa propria.

YAMATO MAIDA.

(Koma)

(Acabará)

BIBLIOGRAFIA (*)

CONTES D'UN FILOSOP, per Diego Ruiz (Biblioteca «Joven-tut»).

(*) A n'aquesta secció s'hi publicarà un estudi crític de totes aquelles obres de que se'ns remetin dos exemplars.

Una de les figures més interessants de la nostra literatura es sens dubte en Diego Ruiz tant per la intensitat de sa acció, com per la complexitat verament notable de sa personalitat literaria.

Després de mostrarse profund investigador en sa *Geneologia de los símbolos* sorprengué a tothom ab la novetat de ses abstraccions en el *Jesús como voluntad*. Després de sentar bases pera l'estudi de la ètica, se presenta com a contista de volada, deixant bocabadats en els qu'en ell no més hi creían veurer que l'abstret investigador metafísic.

De la poesia a l'estètica; de la metodisació al recull de la filosofia luliana; de la lluita política més enlairada a l'estudi de la ètica en sos principis: heus aquí el camp de la devoradora activitat d'aquest home.

Y are fent contes, també el veiem igual. Cerca el home allà hont es y l'analisa extensament fins a les profunditats més pregones de sa ànima.

Sols prenentho aixís s'explica el títol. Sols en això surt quelcom més a disputar el terreny en el artista.

Be prou ho d'eu en Maragall en el seu pròleg:

«Si per filosofh entenèu l'home entretingut en formarse un concepte abstractament sistematizat de la essencia de les coses, y que fredament procura ajustar-ne totes les manifestacions al seu sistema, vos dic desd'ara que anèu errats, y que trobarèu aquí substancia molt diferent de la que vos pensèu. Però si per filosofh entenèu un home fortament interessat en el misteri de la vida y entregat ab totes ses potencies y sentits a la contemplació d'aquest misteri y a comunicar de calent en calent els espumes soferts en aquesta contemplació, y la resolució d'ells en conducta de l'esperit individual y social, llavors no podré sinó confirmar la expectativa vostra y reforsarla dihentvos que, efectivament, aquestes narracions han brollat en aquella regió del enteniment en la que'ls tipus y les accions externes son vistos a la llum vaga y tremolosa del misteri de llur essencia.»

Y abocanthi la febrositat transcendent que de tot ell traspua ha conseguit triomfar donant una bella obra.

PAPITU, *Setmanari satíric*.

Aquet entramaliat baillet que desde dimecres fa diablures per Barcelona, ens ha fet una visita de compliment.

De tot cor li desitjem que tot pegant *relliscades*, y cometent *indiscrecions*, se vagi fent gran, tant, que son abdomen arriui a tenir l'exhuberancia de les seves gloses enormes.

LL.

PASSATEMPS

XEROGLIFICS

MA

A

COLERA
TIFUS

: X it it

DOK nota nota AT

CONVERSA

—Ola, Cisquet, ¿cóm es qu'are no't veig tant sovint?

—Dispensam, noi, aquest ditxós gra ficat sempre al cap.

—¿Y què es això?

—Home, ja t'ho he dit.

ROMBO NUMÉRIC

1	...	Consonant
2 5	...	Nota musical
8 5 4 5	...	Part del cap
3 7 4 5 6 5	...	Animal
1 2 3 4 5 6 7 8	...	Revista
3 5 4 8 7 5	...	Cognom
6 7 3 5	...	Fruita
4 1	...	Nota musical
5	...	Consonant

Tallers de Fotograbat

D'EN

Claudi Murtra

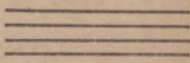
Hospital, 49

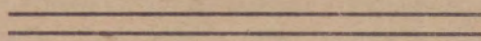
BARCELONA

AUTOMOVILS

DELAHAYE

Representant:

JOSEPH M.^a VALLET 

 Lauria, 123 principal

TALLER FOTOGRAFIC

D'EN

JOSEPH M.^A CO

PLASSA DE SANT JAUME, 2

Venda de tota classe

d'aparells fotogràfics

Gimnás GIBERT

Educació física integral

Establiment de 1.^{er} Ordre

☼ Gimnasia Medical i Higiénica ☼

2 CARRER LAURIA N.º 27 2

50 %

REBAJA
Boquería, 33 y 35

GRAN LIQUIDACION

de los ALMACENES

EL SOL



Por cesar en el negocio y liquidado por los
mismos que hicieron las grandes **liquidaciones** verdad de los almacenes **EL PROGRESO** y **LA MODA** — Géneros de punto,
Abrigos. Boas, Lanas, Paños, Fantasías,
Bánovas, Alfombras, Tapetes, Mantas,
Bordados, Adornos, Tules, Gasas, Guantes,
Medias, Calcetines, etc., etc,

Todo con el 50 por 100 de rebaja

33 y 35, Boquería, 33 y 35

50 %

REBAJA
Boquería, 33 y 35

Gran Joyería

 **y Relojería**

LA ARGENTINA

Objetos de Plata

 **para regalos**

1, PUERTA FERRISA, 1